

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙
องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกล่ำ ตำบลโคกกล่ำ
อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

ชื่อ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกล่ำ ตำบลโคกกล่ำ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้นการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

เป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทานเป็นลักษณะ Post-Decision

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

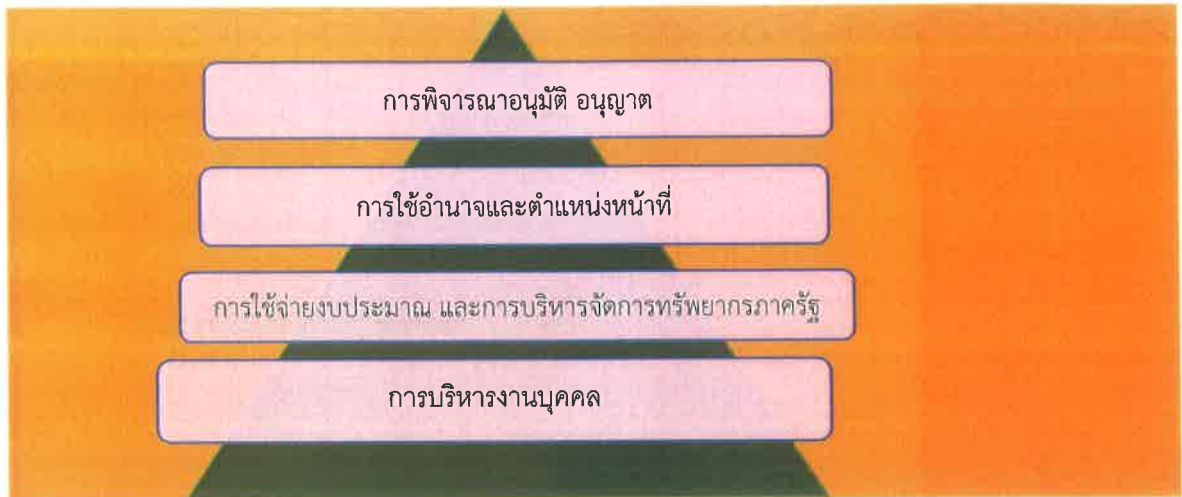
องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กร มีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

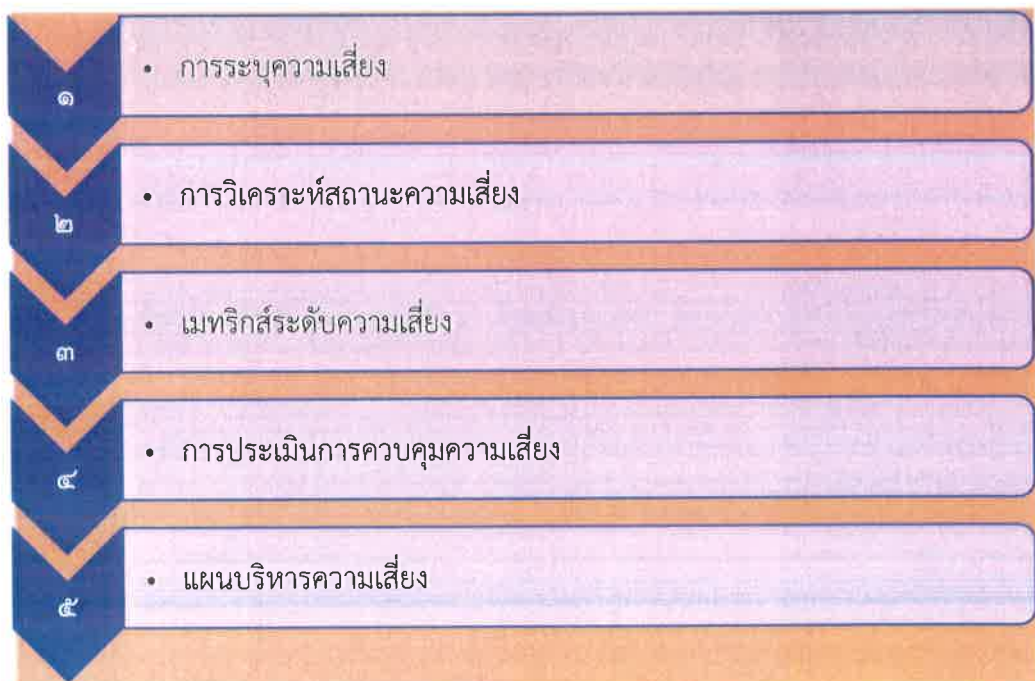
แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรือ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก การพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๔. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการบริหารงานบุคคล

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

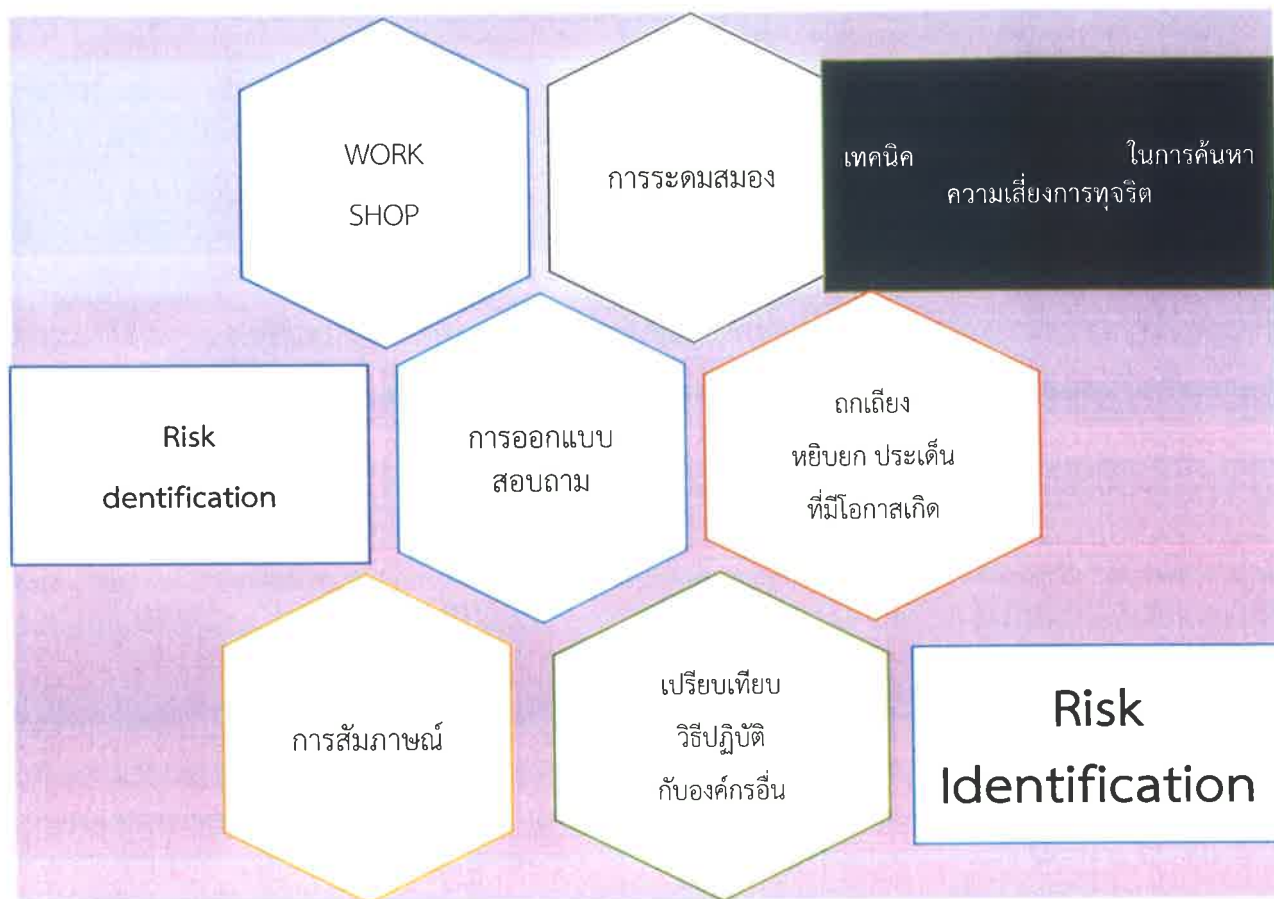

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มี ดำเนินอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประเมินการล่วงหน้า ในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เทคนิคในการ ระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เป็นภัยด้านความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่น ๆ
๔	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
๓	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
๒	น้อย	-
๑	น้อยมาก	-

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณา จากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง(Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบ ที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ} \\ (\text{Likelihood} \times \text{Impact})$$

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงผลสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำ หรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	๙ - ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔ - ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑ - ๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕
	๑	๒	๓	๔	๕

โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood)

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที
 สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง
 สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเพียงพอของมาตรการควบคุมที่มีอยู่
 สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

ที่	ภาระกิจการประเมินความเสี่ยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	การประเมินความเสี่ยง			มาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	การดำเนินการมาตรการ ป้องกัน ไม่ให้เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัดการจัดการ ความเสี่ยง ทุจริต	ผู้รับผิดชอบ/ระยะเวลาแล้วเสร็จ
		ต่ำ	กลาง	สูง สูง มาก				
๑	การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	✓			๑.ผู้บริหารต้องถิ่นประกาศเจตนารมณ์ ไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด จากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)	๑.ประกาศเจตนารมณ์ไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๘	การลดลง อย่างมีนัยยะสำคัญ หรือไม่มีประเด็นการร้องเรียน	สำนักปลัด/ทุกกองงานตลอดปีงบประมาณ ๒๕๖๙
					๒.กำชับสั่งการและมอบนโยบายไม่รับของขวัญหรือรางวัลทุกชนิด เพื่อป้องกันการทุจริตและติดสินบนของเจ้าหน้าที่	๒.อบต.โคกกล่าม ได้จัดประชุมมอบนโยบายไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ ๖ ม.ค.๖๙	เจ้าหน้าที่ไม่ประเด็นการรับสินบน ในการอนุมัติ	สำนักปลัด/ทุกกองงานตลอดปีงบประมาณ ๒๕๖๙
					๓.ทุกสำนัก/กอง จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน และแสดงแผนผัง(Work flow)โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงาน และกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน	๓.อบต.จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน และแสดงแผนผัง (Work flow)โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงาน และกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนและนำไป ประชาสัมพันธ์ ณ จุดต่างๆของสำนักงาน	อนุญาต ตาม พ.ร.บ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	สำนักปลัด/ทุกกองงานตลอดปีงบประมาณ ๒๕๖๙
					๔.กำชับ ติดตามการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดของเจ้าหน้าที่กองช่าง ให้ปฏิบัติตามหน้าที่ถูกต้องตามระเบียบ	๔. อบต.ได้จัดประชุมมอบนโยบายมอบนโยบายไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ ๘ ม.ค.๖๘		กองช่างตลอดปีงบประมาณ ๒๕๖๙

ที่	ภาระกิจการประเมินความเสี่ยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงาน	การประเมินความเสี่ยง				มาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	การดำเนินมาตรการป้องกัน ไม่ให้เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัดการจัดการ ความเสี่ยง ทุจริต	ผู้รับผิดชอบ/ ระยะเวลา แล้วเสร็จ
			ต่ำ	กลาง	สูง	สูงมาก				
๒.	การใช้อำนาจตามกฎหมาย	การรับสินบนเพื่อนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์แก่บุคคลภายนอก เช่น การรับส่งบุคคลภายนอก การนำรถราชการไปใช้ในงานตาม ประเพณีของพวกพ้อง หรือผู้ทรงอิทธิพลในท้องถิ่น เป็นต้น	✓				มีแบบคำขอและทะเบียนการใช้ทรัพย์สินทางราชการตามระเบียบ และหนังสือสั่งการอย่างชัดเจน	ผู้บริหาร กำชับ สิ่ง การ และทบทวน ความเข้าใจ เจ้าหน้าที่ ในการ ใช้ทรัพย์สินทาง ราชการเพื่อ ประโยชน์ในการ บริหารสาธารณะ ตามภารกิจและ อำนาจหน้าที่ให้ ถูกต้องกฎหมาย	๑.การลดลงหรือไม่มี ประเด็นการ ร้องเรียนเจ้าหน้าที่ ในการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ๒.การบริหารจัดการ ตามแบบ บส.๒ อยู่ ในระดับต่ำ ซึ่ง สามารถยอมรับ ความเสี่ยงได้	สำนักปลัด/ ทุกกองงาน ตลอด ปีงบประมาณ ๒๕๖๔
๓.	การจัดจ้าง	การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจกักตุนสมบัติ หรือ สร้างเงื่อนไขเป็นความจำเป็น เพื่อให้ได้ประโยชน์แก่ผู้เข้า ประมูลโครงการเป็นการเฉพาะ (ล็อตสเปก)	✓				๑.อบต.ประชาสัมพันธ์แผนการจัด จ้าง และประกาศการจัดซื้อจัดจ้าง อย่างสม่ำเสมอและเป็นปัจจุบัน ๒.มีขั้นตอนกระบวนการแต่งตั้ง คณะกรรมการเกี่ยวข้องในการ จัดซื้อจัดจ้างอย่างโปร่งใส เป็น ธรรม และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ๓.ส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรมใน การปฏิบัติงานตาม พรบ.จัดซื้อจัด จ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ อย่างสม่ำเสมอ	เจ้าหน้าที่ผ่านการ อบรมในการ ปฏิบัติงานตาม พรบ.จัดซื้อจัดจ้าง และการบริหาร พสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐	การลดลงหรือ หรือไม่มี การ ร้องเรียนเจ้าหน้าที่ ในเรื่องการรับสินบน เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง	สำนักปลัด/ ทุกกองงาน ตลอด ปีงบประมาณ ๒๕๖๔

ที่	ภาระกิจการประเมินความเสี่ยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการ	การประเมินความเสี่ยง				มาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	การดำเนินการมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัดการจัดการความเสี่ยง ทุจริต	ผู้รับผิดชอบ/ระยะเวลาแล้วเสร็จ
			ต่ำ	กลาง	สูง	สูงมาก				
๔.	การบริหารงานบุคคล	การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อให้ หรือสัญญาว่าจะให้ หรือด้วยวิธีการอื่นใดโดยทุจริต ในการรับพนักงานจ้างทั่วไป พนักงานจ้างตามภารกิจ หรือลูกจ้างเข้าทำงานในหน่วยงาน	✓				๑. การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ การรับสมัครบุคลากรของหน่วยงาน ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ตามช่องทางต่างๆ ๒. กำหนดมาตรการห้ามเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีหน้าที่ในการรับสมัครบุคลากรดังกล่าว เรียกรับผลประโยชน์ในการเข้าทำงาน ๓. หากมีการฝ่าฝืนหรือกระทำความผิดกฎหมายต้องดำเนินการพิจารณาโทษทางวินัย ตามประกาศระเบียบกฎหมาย ต่อไป ๔. ขนตอนกระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการ และพิจารณาจัดสรรบุคคล เป็นไปอย่างโปร่งใส เป็นธรรม และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน	๑. อด.ได้ประกาศการจัดสรรหรือรับสมัครบุคคล โดยการประชาสัมพันธ์การของหน่วยงานผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น เว็บไซต์ โน้ต. เฟสบุ๊ก ของ อด. ๒. ผู้บริหารท้องถิ่น ประกาศเจตนารมณ์ไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด จากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)	การลดลงหรือไม่มี การร้องเรียนเจ้าหน้าที่ในเรื่องการรับสินบนเกี่ยวกับงานบริหารงานบุคคล	-งานประชาสัมพันธ์ -งานเจ้าหน้าที่สำนักงานปลัด ตลอดปีงบประมาณ ๒๕๖๔

หมายเหตุ : ๑. กรณีหน่วยงานที่ไม่มีการกิจการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ระบุว่า “ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับทรัพย์สินในกระบวนการงาน อนุมัติ อนุญาต เนื่องจากไม่มีการกิจการอนุมัติ อนุญาต ตาม

พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘”

๒. ต้องระบุให้ครบทุกประเด็น ***